

**ZARZĄDZENIE
MINISTRA PRZEMYSŁU I HANDLU**

z dnia 2 września 1939 r.

wydane w porozumieniu z Ministrem Spraw Wojskowych o powołaniu Wojennej Naczelnej Organizacji Hutnictwa Żelaznego.

Na podstawie art. 29 ust. (1) pkt. 4 i ust. (4) art. 53 ust. (1) i ust. (2) oraz art. 95 ustawy z dnia 30 marca 1939 r. o powszechnym obowiązku świadczeń rzeczowych (Dz. U. R. P. Nr 30, poz. 200), zarządzam co następuje:

§ 1. Wszystkie przedsiębiorstwa (osoby fizyczne i prawne) należące do Naczelnej Organizacji Hutnictwa Żelaznego oraz przedsiębiorstwa wymienione w załączniku Nr 1 łączy się w przymusową organizację pod nazwą „Wojenna Naczelna Organizacja Hutnictwa Żelaznego”.

§ 2. Wojenna Naczelna Organizacja Hutnictwa Żelaznego może być upoważniona przez Ministra Przemysłu i Handlu do wydawania w zakresie hutniczego przemysłu żelaznego zarządzeń wymienionych w art. 32 i 53 ust. (1) ustawy o powszechnym obowiązku świadczeń rzeczowych.

§ 3. Organizację, cel i zakres działania Naczelnej Organizacji Hutnictwa Żelaznego oraz prawa i obowiązki jej uczestników określa statut łącznie z niniejszego zarządzenia (załącznik Nr 2).

§ 4. Zarządzenie niniejsze wchodzi w życie z dniem ogłoszenia.

Minister Przemysłu i Handlu:

(—) A. Roman.

Załącznik Nr 1 do zarządzenia Ministra Przemysłu i Handlu z dn. 2 września 1939 r. (poz. 505).

1. Spółka Akcyjna „Ferrum”, Katowice 2,
2. Przemysł Żelazny Jäkla, Frysztat.

Załącznik Nr 2 do zarządzenia Ministra Przemysłu i Handlu z dnia 2 września 1939 r. (poz. 505).

**S T A T U T
WOJENNEJ NACZELNEJ ORGANIZACJI
HUTNICTWA ŻELAZNEGO.**

Postanowienia ogólne.

§ 1.

1) „Wojenna Naczelna Organizacja Hutnictwa Żelaznego”, w dalszym ciągu statutu zwana w skrócie „Organizacja”, jest organizacją przymusową.

2) Siedzibą Organizacji jest m. st. Warszawa.
3) Organizacja działa na całym obszarze Rzeczypospolitej Polskiej.

§ 2.

Uczestnikami Organizacji są przedsiębiorstwa, wchodzące w skład dotychczasowej Naczelnej Organizacji Hutnictwa Żelaznego oraz przedsiębiorstwa, wymienione w załączniku Nr 1 do zarządzenia Ministra Przemysłu i Handlu z dn. 2 września 1939 r. (Monitor Polski poz. 505).

Osobowość prawna.

§ 3.

Organizacja jest osobą prawną, może nabywać i zbywać majątek nieruchomości i ruchomy, zawierać umowy, nabywać wszelkiego rodzaju prawa i zaciągać zobowiązania, pozywać i być pozywaną.

§ 4.

Organizację podpisują pod wypisaną lub wyfloczoną za pomocą pieczęci lub druku nazwą Organizacji Prezes lub Wiceprezes, albo łącznie pracownicy Organizacji, upoważnieni przez Prezesa.

§ 5.

1) Wszyscy uczestnicy Organizacji korzystają z równych praw; każdemu z nich przysługuje 1 głos w Radzie, jedynie Wspólnota Interesów Górniczo-Hutniczych, S. A., posiada 2 głosy.

2) Uczestnicy będący osobami prawnymi są reprezentowani w Organizacji przez osoby zajmujące w Polsce naczelną stanowiska w danym przedsiębiorstwie. Te ostatnie osoby muszą posiadać stałych zastępców, wyznaczonych przez przedsiębiorstwa zgodnie z ich przepisami statutowymi.

3) Za zgodą prezesa Organizacji w poszczególnych jej organach lub niektórych jej pracach uczestnicy mogą być reprezentowani przez zastępców delegowanych w tym celu przez przedsiębiorstwa.

§ 6.

Wszyscy uczestnicy Organizacji obowiązani są do:

- a) brania czynnego udziału w pracach Organizacji i współdziałania w wykonywaniu zadań statulem określonych,
- b) przestrzegania przepisów statutu, regulaminu i zarządzeń władz Organizacji,
- c) ponoszenia opłat, ustalonych w sposób statulem przewidziany.

Cele i zakres działania.

§ 7.

Do Organizacji należy:

1) Organizowanie wojennej produkcji żelaza, stali i rud, jak również wszystkich stopów używanych w hutnictwie żelaznym i wytworów walcowniczych.

2) Organizowanie zbytu w kraju i za granicą materiałów wymienionych w pkt. 1), wyprodukowanych przez uczestników Organizacji.

3) Import surowców, materiałów i wyrobów wymienionych w pkt. 1, oraz ich podział pomiędzy uczestników Organizacji.

4) Przyjmowanie i podział wszelkich zamówień pomiędzy uczestników Organizacji i wydawanie w związku z tym zarządzeń, dotyczących programu produkcji uczestników Organizacji.

5) Prowadzenie statystyki zapasów i zużycia surowców, materiałów i produktów posiadanych przez uczestników, wytwórczości, zbytu, stanu zatrudnienia zakładów i ich zdolności produkcyjnej.

6) Określanie i zgłaszanie właściwym władzom i instytucjom zapotrzebowania uczestników Organizacji na surowce, materiały techniczne, maszyny i urządzenia, potrzebne dla wykonania programu produkcji; podział przyznanego kontyngentu pomiędzy uczestników Organizacji, a w razie potrzeby — wspólny zakup tych artykułów.

7) Reprezentowanie uczestników wobec władz oraz zrzeczeń krajowych i zagranicznych.

8) Określanie i zgłaszanie właściwym władzom i instytucjom zapotrzebowania uczestników Organizacji na konieczny personel techniczny i administracyjny.

9) Czuwanie nad wykonywaniem przez uczestników Organizacji zarządzeń władz w zakresie gospodarki wojennej.

10) Określanie i przedstawianie do zatwierdzenia właściwym władzom cen przedmiotów produkcji uczestników Organizacji.

11) Inicjatywa w uruchamianiu nowych przedsiębiorstw i zakładów przemysłowych w zakresie działalności Organizacji.

12) Organizowanie składów i zapasów materiałów i wytworów produkcji uczestników Organizacji.

13) Reprezentowanie uczestników Organizacji w sprawach ich zbiorowego stosunku do pracowników.

14) Inicjatywa i finansowanie badań i doświadczeń technicznych.

15) Wykonywanie wszelkich innych czynności, które okazały się potrzebne i wskazane dla należytego realizowania zadań Organizacji oraz w sprawach zleconych przez władze państwowe.

16) Organizacja ma prawo posiadać Oddziały i filie oraz działać również poza granicami Rzeczypospolitej Polskiej.

Władze Organizacji.

§ 8.

Władzami Organizacji są:

- Prezes,
- Rada,
- Komisja Rewizyjna.

§ 9.

1) Do kompetencji prezesa oprócz spraw wymienionych w poszczególnych paragrafach niniejszego statutu należą:

- a) reprezentowanie Organizacji na zewnątrz,
- b) czuwanie nad przestrzeganiem i wykonywaniem przepisów statutu, uchwał Rady, względnie sekcji i prowadzenie spraw bieżących Organizacji,
- c) układanie preliminarzy budżetowych, sporządzanie zamknięć rachunkowych i sprawozdań,
- d) zarząd majątkiem Organizacji,
- e) dysponowanie funduszami w ramach budżetu,
- f) przyjmowanie i zwalnianie personelu biurowego i kierownictwo pracami biura,
- g) decydowanie we wszelkich sprawach, niezatrzymanych innym władzom i organom Organizacji.

2) Prezesowi przysługuje prawo udziału i inicjatywy w pracach wszystkich władz i organów, z wyjątkiem komisji rewizyjnej i sądu polubownego.

§ 10.

Prezesa wybiera na okres 4 lat Rada Organizacji i zatwierdza Minister Przemysłu i Handlu.

§ 11.

1) Do zastępstwa prezesa Rada wybiera na okres 4-ch lat wiceprezesa, którego zatwierdza Minister Przemysłu i Handlu.

2) Prezes może przekazać wiceprezesowi stałe lub czasowe pełnienie niektórych czynności, należących do zakresu jego działania.

§ 12.

Na żądanie Ministra Przemysłu i Handlu prezes lub wiceprezes powinien niezwłocznie ustąpić z zajmowanego stanowiska, a Rada Organizacji obowiązana jest niezwłocznie dokonać wyboru innej osoby na opróżnione stanowisko.

§ 13.

Członkami Rady Organizacji są przedstawiciele uczestników ustanowieni zgodnie z § 5 i zatwierdzeni przez Ministra Przemysłu i Handlu.

§ 14.

Do zakresu działania Rady należą:

- 1) wybór prezesa i wiceprezesa,
- 2) wybór komisji rewizyjnej, Sądu Polubownego i Komisji specjalnych,
- 3) ustalenie budżetu na następny rok obrachunkowy,
- 4) ustalanie składek uczestników i innych wpał na cele związane z działalnością Organizacji,
- 5) zatwierdzanie zamknięć rachunkowych i sprawozdań prezesa,
- 6) nabywanie, obciążanie i sprzedaż nieruchomości.

§ 15.

1) Radę zwołuje prezes Organizacji lub zastępujący go wiceprezes i przewodniczy jej obradom z prawem głosu. W przypadkach, gdy stanowisko prezesa i wiceprezesa jest opróżnione, do czasu ustanowienia nowego prezesa zebrania Rady zwołuje i przewodniczy jej obradom członek Rady, wyznaczony przez Ministra Przemysłu i Handlu.

2) Posiedzenia Rady zwołuje prezes lub zastępujący go wiceprezes według własnego uznania albo na żądanie Komisarza Rządowego lub 3-ch członków Rady w terminie do 8-miu dni od otrzymania takiego żądania.

Posiedzenie Rady zwołuje prezes na 5 dni przed terminem listami poleconymi, w których podaje miejsce i termin posiedzenia oraz porządek dziennego obrad.

W razie ustanowienia Komisarza Rządowego prezes obowiązany jest zawiadomić go w tenże sposób o miejscu i terminie posiedzenia oraz o porządku dziennym obrad.

§ 16.

- 1) Do ważności uchwał Rady wymagana jest obecność 3/4 członków Rady,
- 2) Uchwały zapadają zwykłą większością głosów; w razie równości głosów decyduje głos przewodniczącego.

§ 17.

Czynności wykonawcze pełni biuro Organizacji, którego pracownicy muszą posiadać obywatelstwo polskie.

Komisje fachowe.

§ 18.

Prezes Organizacji powołuje w razie potrzeby wszelkie Komisje Specjalne.

Do Komisji wchodzić mogą oprócz uczestników Organizacji zaproszeni przez prezesa z własnej inicjatywy, lub na zasadzie decyzji Rady — przedstawiciele przedsiębiorstw lub galezi przemysłu oraz osoby, działające na polu nauki i techniki związanej z działalnością Organizacji, a nadto wchodzić rzeczoznawcy, desygnowani przez Ministra Przemysłu i Handlu.

Komisarz Rządowy.**§ 19.**

Dla nadzoru nad działalnością Organizacji Minister Przemysłu i Handlu może ustanowić Komisarza Rządowego.

Komisarz Rządowy czuwa nad tym, by działalność Organizacji odpowiadała celom jej i zadaniom i by była zgodna z postanowieniami niniejszego statutu.

Komisarz Rządowy jest upoważniony do:

- wglądania we wszystkie akta, księgi, rachunki i rozliczenia Organizacji, a władze Organizacji obowiązane są dostarczyć mu wszelkich wyjaśnień i materiałów;
- brania udziału w zebraniach władz Organizacji i zabierania na nich głosu bez względu na kolejność mówców i porządek obrad;
- zgłaszania spraw do porządku obrad;
- żądania zwołania Rady oraz Komisji z podaniem przedmiotu obrad;
- uchylania umotywowanym pisemnym zarządzeniem w terminie do dni 7-miu od chwili dojścia do jego wiadomości uchwał i zarządzeń Organizacji niezgodnych z interesem publicznym lub przepisami niniejszego statutu, władze zaś Organizacji mogą w terminie do dni 7 od tego zarządzenia Komisarza Rządowego odwołać się do Ministra Przemysłu i Handlu, który rozstrzyga sprawę ostatecznie;
- zawieszania uchwał i zarządzeń władz Organizacji, jeżeli nie odpowiadają one celom i zadaniom Organizacji. W tym przypadku winien Komisarz Rządowy w terminie 3-dniowym od daty zawieszenia skierować sprawę w celu rozstrzygnięcia do Ministra Przemysłu i Handlu. Gdyby to rozstrzygnięcie nie nastąpiło w terminie 14-dniowym od daty przedstawienia sprawy Ministrowi Przemysłu i Handlu, wówczas uchwała lub zarządzenie Organizacji odzyskuje swoją moc.

Zarówno uchylene, jak i zawieszenie przez Komisarza Rządowego uchwał i zarządzeń władz Organizacji wstrzymuje niezwłocznie ich wykonanie aż do ostatecznego rozstrzygnięcia sprawy w myśl punktu e) lub f).

Komisarz Rządowy bierze udział w likwidacji Organizacji, aż do jej zakończenia.

Koszty wynagrodzenia i utrzymania jego biura są pokrywane z funduszków Organizacji, w ramach budżetu; ustalonego przez Ministra Przemysłu i Handlu.

Delegat Ministra Spraw Wojskowych.**§ 20.**

Minister Spraw Wojskowych wyznacza swego stałego delegata do Organizacji.

Delegat Ministra Spraw Wojskowych zgłasza postulaty wojska przesyłowi Organizacji, a w razie ustanowienia Komisarza Rządowego — temu Komisarzowi, jednakże w sprawach, dotyczących dostaw wojskowych lub w innych nagłych sprawach i w tym ostatnim przypadku — porozumiewa się bezpośrednio z prezesem Organizacji.

Delegatowi Ministra Spraw Wojskowych przysługuje prawo wglądu w zarządzenia Organizacji, dotyczące pokrycia potrzeb wojska.

Delegat Ministra Spraw Wojskowych ma prawo brać udział we wszystkich posiedzeniach Komitetów, Komisji oraz władz Organizacji z głosem doradczym.

Delegat Ministra Spraw Wojskowych nie może pobierać żadnego wynagrodzenia z funduszków Organizacji.

Wspólna sprzedaż produktów.**§ 21.**

1) Organizacja ma powierzona sobie wyłączną sprzedaż całej produkcji hutniczej swych uczestników (wielkich pieców, stalowni, walcowni, łącznie z rurami stalowymi) zarówno na rynku krajowym, jak i na rynkach zagranicznych.

2) Prezes Organizacji może za zgodą Ministra Przemysłu i Handlu sprzedaż produkcji hutniczej uczestników powierzyć instytucjom lub firmom przez siebie wybranym.

3) Wymienione w ust. 2) instytucje i firmy podlegają przy wykonywaniu powierzonych im czynności kontroli Organizacji i nadzorowi Komisarza Rządowego.

§ 22.

Prezes Organizacji może poszczególnym uczestnikom udzielać zezwolenia na samoistne zawieranie umów sprzedaży artykułów hutniczych własnego wyrobu. W razie ustanowienia Komisarza Rządowego zezwolenia te wymagają jego zgody.

Zakup surowców i materiałów.**§ 23.**

1) Organizacja ma powierzony sobie zakup na rynku krajowym i rynkach zagranicznych surowców i materiałów potrzebnych dla produkcji uczestników.

2) Prezes może za zgodą Ministra Przemysłu i Handlu powierzyć zakup tych surowców i materiałów instytucjom i firmom przez siebie wybranym. Instytucje te i firmy przy dokonywaniu tych

czynności podlegają kontroli Organizacji i nadzorowi Komisarza Rządowego.

3) Prezes Organizacji może uczestnikom udzielać zezwolenia na samoistny zakup surowców i materiałów. W razie ustanowienia Komisarza Rządowego zezwolenia te wymagają jego zgody.

Postanowienia finansowe.**§ 24.**

1) Fundusze Organizacji dzielą się na zwyczajne i nadzwyczajne.

2) Fundusze zwyczajne powstają ze składek członkowskich ustalonych przez Radę i służą na pokrycie normalnych wydatków Organizacji zgodnie z budżetem.

3) Fundusze nadzwyczajne powstają z opłat specjalnych, uchwalonych przez Radę na wniosek Prezesa.

§ 25.

1) Kontrolę księgowości i kasowości Organizacji oraz jej stanu majątkowego przeprowadza Komisja Rewizyjna powoływana przez Radę na okres roku spośród przedstawicieli Organizacji.

2) Komisja przeprowadza kontrolę w miarę swego uznania, nie rzadziej jednak, niż raz do roku po sporządzeniu zamknięć rachunkowych.

3) Komisja Rewizyjna składa sprawozdanie i wnioski na posiedzeniu Rady bezpośrednio.

Kontrola.**§ 26.**

1) Celem sprawdzenia, czy wszystkie postanowienia niniejszego statutu, uchwały władz Organizacji, postanowienia regulaminu Organizacji i zarządzenia władz w zakresie gospodarki wojennej zrzeszonego przemysłu są przestrzegane, uczestnicy Organizacji podlegają ścisłej kontroli, którą przeprowadza prezes za pośrednictwem swego personelu lub powołanych biegłych.

2) Kontrola ta rozciąga się na wszystkie czynności prawne, techniczne i handlowe uczestników organizacji. Organom kontroli służy prawo przeglądania ksiąg, faktur, korespondencji, list wypłat i innych aktów uczestników Organizacji, jak i żądania od Zarządów i kierowników poszczególnych działów tychże przedsiębiorstw potrzebnych wyjaśnień.

Sąd Polubowny.**§ 27.**

1) Wszystkie spory uczestników Organizacji między sobą oraz spory pomiędzy uczestnikami a Organizacją, jakiego powstały na tle działalności lub likwidacji Organizacji, podlegają rozpoznaniu przez sąd polubowny z wyłączeniem zwykłej drogi sądowej.

2) Nakazy i zakazy wydane przez Organizację w charakterze organu Ministra Przemysłu i Handlu na podstawie ustawy z dnia 30 marca 1939 r. o powszechnym obowiązku świadczeń rzeczowych, jak również zarządzenia Komisarza Rządowego, nie mogą być zaskarżone do Sądu Polubownego.

3) Sąd Polubowny orzeka w komplecie złożonym z 2 sędziów i przewodniczącego.

4) Przewodniczących w liczbie 6-ciu wybiera na przeciąg 12 miesięcy Rada Organizacji.

5) Nie mogą sprawować funkcji przewodniczących członkowie władz lub pracownicy przedsiębiorstw, będących uczestnikami Organizacji.

6) Przewodniczącego Kompletu Orzekającego wybierają z listy przewodniczących wyznaczonych przez strony sędziowie polubowni. Jeżeli sędziowie polubowni nie dokonają wyboru w ciągu dni 7-miu od dnia ich zawiadomienia o wyznaczeniu, wówczas przewodniczącego wyznacza Minister Przemysłu i Handlu, a w razie ustanowienia Komisarza Rządowego — ten Komisarz, uwzględniając zasadę kolejnego przewodniczenia.

7) Jeżeli wezwany w ciągu dni 7-miu nie wyznaczy sędziego polubownego, Minister Przemysłu i Handlu, a w razie ustanowienia Komisarza Rządowego — ten Komisarz, wyznaczy go na wniosek przeciwnej strony.

8) Sąd polubowny ukonstytuuje się i będzie orzekał na podstawie przepisów księgi trzeciej części pierwszej Kodeksu Postępowania Cywilnego.

Likwidacja.**§ 28.**

1) Likwidacja Organizacji nastąpi:

a) z mocy samego prawa z chwilą obwieszczenia Ministra Spraw Wojskowych, przewidzianego w art. 47 ust. (1) ustawy z dnia 30 marca 1939 r. o powszechnym obowiązku świadczeń rzeczowych,

b) na zarządzenie Ministra Przemysłu i Handlu wydane w porozumieniu z Ministrem Spraw Wojskowych.

2) Z chwilą wydania wymienionych w p. 1) zarządzeń zrzeszenie przemysłowe pod nazwą „Naczelna Organizacja Hutnictwa Żelaznego” przeprowadza likwidację działalności Wojennej Naczelnej Organizacji Hutnictwa Żelaznego według zasad ustalonych przez Radę tej ostatniej Organizacji, wynikającej z niniejszego statutu.

Sankcje.**§ 29.**

Prezes Organizacji obowiązany jest pisemnie zawiadamiać Ministra Przemysłu i Handlu, a w razie ustanowienia Komisarza Rządowego — tego Komisarza, o każdym wypadku nieprzestrzegania niniejszego statutu przez któregośkolwiek z uczestników.

Przepisy przejściowe.**§ 30.**

1) Członkami pierwszej Rady Organizacji są dotychczasowi członkowie Naczelnej Organizacji Hutnictwa Żelaznego oraz ustanowieni zgodnie z §§ 5 i 13 przedstawiciele przedsiębiorstw, wymienionych w załączniku Nr 1.

2) Prezesem i wiceprezesem Organizacji pozostają na okres, przewidziany w §§ 10 i 11, prezes i wiceprezes Naczelnej Organizacji Hutnictwa Żelaznego.

3) Pierwsze zebranie Rady Organizacji zwołuje prezes Hutnictwa Żelaznego w ciągu 8 dni od daty ogłoszenia niniejszego statutu.

—oOo—